

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžr/118/2014
Identifikačné číslo spisu:	2013200449
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2013200449.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a z členov senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľa: JUDr. Jozef Krško, správca konkurznej podstaty SĽŇAVA, poľnohospodársko-obchodné družstvo Sokolovce, so sídlom 922 31 Sokolovce, Piešťanská 278/108, JUDr. Jozef Krško, advokát so sídlom Hviezdoslavova 3, 971 01 Prievidza, proti odporcovi: Okresný úrad Piešťany, pozemkový a lesný odbor, Krajinská cesta 5053/13, 921 01 Piešťany, za účasti: G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia bývalého Obvodného pozemkového úradu v Trnave č. OPR-A2013/00065 zo dňa 24. apríla 2013, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sp/41/2013-33 zo dňa 25. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sp/41/2013-33 zo dňa 25. septembra 2014, p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi ako i účastníkovi konania G. B. náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) potvrdil napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu v Trnave zo dňa 24.04.2013, a to v zmysle ust. § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Opravným prostriedkom sa navrhovateľ domáhal preskúmania a zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia odporcu, ktorým Obvodný pozemkový úrad v Trnave podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. vo veci oprávnenej osoby - G. B., proti povinnej osobe SĽŇAVA, poľnohospodárske družstvo Sokolovce rozhodol tak, že im priznal vlastnícke právo v príslušných podieloch k nehnuteľnostiam zapísaným v pôvodnej pozemnoknižnej vložke číslo 2 v kat. úz. L., ktoré nehnuteľnosti sú uvedené a špecifikované vo výrokovej časti rozhodnutia správneho orgánu a taktiež i v dôvodoch rozsudku krajského súdu.

Krajský súd takto rozhodol, keď poukázal na to, že rozsah a dôvodnosť reštitučného nároku a ani rozsah nárokov oprávnenej osoby nebol sporný. Správny orgán pri svojom rozhodovaní zohľadnil zistenie, že

na majetok poľnohospodársko - obchodného družstva Sokolovce ako povinnej osoby v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. bol dňa 21.11.2002 vyhlásený konkurz a napriek tomu ustanovený správca konkurznej podstaty nehnuteľnosti, ktorých podiel je predmetom reštitučného nároku, previedol na inú osobu, W. X. kúpnu zmluvou zo dňa 16.03.2004 a na nového nadobúdateľa bol vykonaný i vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Krajský súd dôvodil, že obvodný pozemkový úrad správne vyhodnotil túto skutočnosť s odkazom na § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. tak, že sa jedná o absolútne neplatný právny úkon, pričom absolútna neplatnosť podľa § 39 občianskeho zákonníka nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému a na túto neplatnosť je správny orgán povinný prihladiť.

Proti rozsudku Krajského súdu v Trnave podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnutý rozsudok zmenil a zrušil rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázal nato, že predmetná kúpna zmluva na predmet prevodu bola riadne uzavretá v zmysle opatrenia Krajského súdu v Bratislave č. Z-2-1K64/96 zo dňa 23.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09.12.2003. Oprávnené osoby si dňa 06.09.2004 na Obvodnom pozemkovom úrade v Trnave uplatnili reštitučný nárok k predmetným pozemkom, t.j. v dobe, keď už neexistovala povinná osoba a v katastri nehnuteľností bol už zapísaný iný vlastník. Za daného stavu mal správny orgán podľa názoru navrhovateľa vyhodnotiť uzavretie kúpnej zmluvy zo dňa 16.03.2004 a následné povolenie vkladu dňa 24.03.2004 ako prekážku vydania veci. Žiadne relevantné doklady a podklady ako prekážky k speňažovaniu konkurznej podstaty ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy a jej následnému odkladovaniu v katastri neexistovali. Navrhovateľ uviedol, že ako správca konkurznej podstaty v čase realizácie predmetného opatrenia krajského súdu nemal vedomosť ani žiadnu informáciu o tom, že na predmet prevodu sa vzťahuje zákon č. 503/2003 Z. z. a že ako predávajúci a správca konkurznej podstaty postupoval v súlade s ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnkov. Podkladom pre uzatvorenie kúpnych zmlúv boli znalecké posudky, ktorých súčasťou sú i výpisy z jednotlivých listov vlastníctva pre katastrálne územie L.. Tiež argumentoval, že nikto mu nepredložil ako správcovi konkurznej podstaty žiaden doklad o tom, že predmetné pozemky boli odňaté oprávneným osobám bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. a aj z tohto dôvodu došlo preto k platnému vkladu vlastníckeho práva v prospech kupujúceho.

Okresný úrad Piešťany, pozemkový a lesný odbor (ako právny nástupca Obvodného pozemkového úradu v Trnave) sa písomne ku odvolaniu navrhovateľa vyjadril a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu ako súladný so zákonom potvrdil. Uviedol, že navrhovateľ uzavrel kúpnu zmluvu dňa 16.03.2004 ohľadne predmetných nehnuteľností, a teda uzavrel ju v dobe účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., a preto bol v zmysle § 4 ods. 2 zákona povinný s predmetnými pozemkami až do navrátenia vlastníctva oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemohol predmetné nehnuteľnosti previesť odo dňa účinnosti reštitučného zákona do vlastníctva iného subjektu; takýto úkon je neplatný. Vzhľadom na skutočnosť, že na predmetné pozemky bol uplatnený reštitučný nárok, je potom kúpna zmluva neplatná zo zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech, a to z nasledovných dôvodov:

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb

priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prvostupňový rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a súčasne odkazuje na jeho podrobné dôvody vo vzťahu ku všetkým dôvodom podaného odvolania, s ktorými sa krajský súd náležite po stránke skutkovej aj právnej vysporiadal a odvolací súd nevidí dôvod na zopakovanie vecne správnych dôvodov rozsudku krajského súdu.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd len doplní dôvody prvostupňového rozsudku nasledovne:

Cieľom tzv. reštitučných zákonov, medzi ktoré patrí i zákon č. 503/2003 Z. z., je náprava niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákonom ustanovenom období od 25.02.1948 do 01.01.1990 (§ 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.), a to zákonom ustanoveným spôsobom (§ 3 zákona č. 503/2003 Z. z.).

Reštitučné konanie podľa zákona č. 503/2003 Z. z. je osobitým druhom správneho konania, na ktoré sa v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z. z. vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, t.j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Pozemkový úrad je teda pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. tiež povinný postupovať podľa jednotlivých ustanovení správneho poriadku a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 správneho poriadku). Je teda najmä viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní rešpektovať procesné predpisy, ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25.02.1948 do 01.01.1990 spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

V danom prípade je nesporné, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom reštitučného nároku v minulosti prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku odňatia bez náhrady, a to postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. SNR. Predmetné nehnuteľnosti boli zahrnuté do pasienkového spoločenstva v katastrálnom úz. L..

V posudzovanej reštitučnej veci bolo potrebné skúmať a ustáliť, či navrhovateľ previedol predmetné nehnuteľnosti na tretiu osobu po uplatnení reštitučného nároku oprávnenými osobami, a to v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z.

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní vecí, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd, 7) sa zahŕňajú do podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté.

Ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu, tak navrhovateľ - správca konkurznej podstaty musel o uplatnenom reštitučnom nároku oprávnených osôb mať nevyhnutne vedomosť, pretože ako to vyplýva z administratívneho spisu, osobne ho na túto skutočnosť upozornil okrem iného i starosta obce p. F., ako

i poslanci obecného zastupiteľstva p. Z. a O.. Taktiež sa v spisovom materiáli nachádza príslušné podanie predsedu Urbárskeho spoločenstva v Ratnovciach, Ing. V. O. označené ako podnet na trestné stíhanie, ktoré bolo v októbri 2004 doručené Okresnej prokuratúre Piešťany, v ktorom predseda urbárskeho spoločenstva opisuje príslušné skutočnosti, ktoré objektívne nasvedčujú tomu, že navrhovateľ ako správca konkurznej podstaty mal vedomosť a bol informovaný o uplatnenom reštitučnom nároku oprávnenej osoby.

Navrhovateľ napriek uplatnenému reštitučnému nároku disponoval potom predmetnými nehnuteľnosťami v rozpore so starostlivosťou riadneho hospodára, tak ako to má na mysli zákon č. 503/2003 Z. z., keď predmetné nehnuteľnosti previedol kúpnu zmluvou na fyzickú osobu, pričom správne konštatuje krajský súd, že takýto právny úkon je v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. neplatný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že zákon č. 503/2003 Z. z. je iba pokračovaním zákona o pôde a obdobné blokačné ustanovenie je zakotvené i v zákone o pôde č. 229/1991 Zb., a to v § 5 ods. 3, v zmysle ktorého povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné.

Ak postupom správcu konkurznej podstaty došlo k porušeniu blokačného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., je potom príslušný prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, ktorý vykonal správca konkurznej podstaty, keď previedol nehnuteľnosti, na ktoré bol riadne a včas uplatnený reštitučný nárok, zo zákona neplatný.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že predmetná neplatnosť takéhoto právneho úkonu nastáva automaticky zo zákona, bez toho aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právneho úkonu nejakým spôsobom osobitne definovať v inom súdnom konaní. V danom prípade zákonodarca pamätal teda i na takéto právne úkony a svoju vôľu prejavil v ustanovení § 4 ods. 2 zákona tak, že takéto právne úkony sú zo zákona neplatné.

Pre úplnosť veci považuje za potrebné Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazniť, že na vydávaných nehnuteľnostiach neviazali ani žiadne zákonné prekážky, predmetná parcela nebola zastavanou a potom skutočne nič nebránilo pozemkovému úradu rozhodnúť v konaní spôsobom, keď rozhodol o vlastníckom práve oprávnených osôb k vydávaným nehnuteľnostiam.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako súladný so zákonom potvrdil v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a ostatní účastníci odvolacieho konania si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a žiadne trovy konania im v odvolacom konaní prakticky ani nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.